

Sytuacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa zachodniopomorskiego w 2014 roku

Raport z badań

**Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie**

Autor: Marta Mróz

Badanie kwestionariuszowe mające na celu rozpoznanie sytuacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy z terenu województwa zachodniopomorskiego.

Spis treści

WSTĘP	3
OBSZARY I PROBLEMY BADAWCZE	4
METODOLOGIA BADANIA	4
CHARAKTERYSTYKA BADANEGO ŚRODOWISKA.....	5
SZANSE I BARIERY ZWIĄZANE ZE ZNALEZIENIEM ZATRUDNIENIA PRZEZ OSOBY BEZROBOTNE	8
AKTYWNOŚĆ EDUKACYJNA ORAZ CHĘĆ PODNOSZENIA WŁASNYCH KWALIFIKACJI	11
PRZYCZYNY I SKUTKI UTRATY ORAZ UWARUNKOWANIA POZOSTAWANIA BEZ PRACY	14
POSTAWY WOBEC RÓŻNYCH FORM ZATRUDNIENIA.....	19
UWARUNKOWANIA MOBILNOŚCI BEZROBOTNYCH.....	21
PODSUMOWANIE	25

Wstęp

Realizacja 5 edycji badania pt. *Sytuacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa zachodniopomorskiego w 2014 r.* możliwa była dzięki podpisanemu w grudniu 2013 r. porozumieniu pn. Umowa Partnerstwa Lokalnego Na Rzecz Badań Rynku Pracy, które jest kontynuacją współpracy podjętej w 2010 r. pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy w Szczecinie, a Powiatowymi Urzędami Pracy z terenu województwa zachodniopomorskiego w ramach Akademii Badań Lokalnego Rynku Pracy.

Zawarte Partnerstwo ma na celu monitorowanie procesów społeczno-gospodarczych w regionach oraz powiatach województwa zachodniopomorskiego. Działania podjęte w ramach Partnerstwa pozwolą na podniesienie poziomu aktywności zawodowej mieszkańców powiatów poprzez dostarczenie instytucjom wspierającym rozwój zatrudnienia niezbędnych informacji i danych, dotyczących planowanych form i kierunków działań aktywizujących zgodnych z potrzebami lokalnego rynku pracy. Jednym z takich działań jest wspólna realizacja badań z obszaru sytuacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych, którego efektem końcowym jest niniejszy raport.

Zakres tematyczny tegorocznego badania nie różni się zbyt wiele od obszarów tematycznych z poprzednich edycji, nie mniej jednak uległ niewielkim zmianom. W tej edycji badania skupiono się m. in. na szansach i barierach związanych ze znalezieniem zatrudnienia, aktywności edukacyjnej, przyczynach utraty pracy, postaw wobec różnych form zatrudnienia oraz mobilności. Ponadto wyodrębniono nową grupę wiekową, obejmującą osoby młode do 30 roku życia. Ta kategoria bezrobotnych w ostatnim czasie stała się jedną z ważniejszych grup docelowych, do których kierowane są działania aktywizacyjne oferowane przez powiatowe urzędy pracy.

Wyrażam nadzieję, iż wyniki uzyskane na podstawie otrzymanych danych, dostarczą istotnych i wyczerpujących informacji nt. sytuacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych oraz okażą się pomocne w procesie identyfikacji i wdrożenia optymalnych rozwiązań w zakresie aktywizacji zawodowej zarejestrowanych osób bezrobotnych.

W tym miejscu pragniemy wyrazić swoje podziękowania Dyrektorom Powiatowych Urzędów Pracy za okazanie zainteresowania badaniami, a także pracownikom poszczególnych urzędów za zaangażowanie i udział w ankietowaniu respondentów objętych badaniem.

Obszary i problemy badawcze

Celem badania było rzetelne rozpoznanie sytuacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy. Bazując na opracowaniach i raportach odnoszących się do rynku pracy i gospodarki, a także w oparciu o statystyki dotyczące bezrobocia rejestrowanego, sformułowane zostały następujące obszary badawcze, odnoszące się do sytuacji społeczno-zawodowej zarejestrowanych osób bezrobotnych:

- charakterystyka osób bezrobotnych pod kątem demograficznym (płeć, wiek, itd.);
- szanse i bariery związane ze znalezieniem zatrudnienia przez osoby bezrobotne;
- aktywność edukacyjna oraz chęć podnoszenia własnych kwalifikacji;
- przyczyny i skutki utraty oraz uwarunkowania pozostawania bez pracy;
- postawy wobec różnych form zatrudnienia;
- uwarunkowania mobilności bezrobotnych.

Metodologia badania

Badanie zostało przeprowadzone w październiku i listopadzie 2014 r. Zbieranie danych nastąpiło w oparciu o kwestionariusz ankiety, skonstruowany przez pracowników Zachodniopomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy (przy użyciu IBM SPSS Data Collection Author), który składał się z 26 pytań. Badanie przeprowadzone zostało przez wszystkie powiatowe urzędy pracy województwa zachodniopomorskiego, a udział w nim respondentów (osób bezrobotnych) był dobrowolny. W ramach przeprowadzonego badania posłużono się metodą ankiety bezpośredniej (PAPI – Paper and Pencil Interview), wspomaganą dodatkowo systemem komputerowym (CAPI – Computer Assisted Personal Interviewing) przy pomocy narzędzia informatycznego IBM SPSS Data Collection Interviewer. Po wypełnieniu ankiety, dane z kwestionariuszy wprowadzone zostały przez pracowników PUP do bazy danych i odesłane do Zachodniopomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy. Dane ilościowe opracowane zostały z wykorzystaniem IBM SPSS Statistics.

Charakterystyka badanego środowiska

Populację badaną stanowiły osoby bezrobotne, korzystające z usług i instrumentów powiatowych urzędów pracy z województwa zachodniopomorskiego. Liczebność próby zrealizowanej w 2014 r., umożliwiła dokonanie prawidłowego wnioskowania statystycznego na populację. Tym samym, uzyskane wyniki z badania, w większości uprawniają do wnioskowania statystycznego na poziomie powiatu, a nie tylko województwa.

Badaniem zostało objętych łącznie 7046 osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa zachodniopomorskiego. Liczbę osób, które wzięły udział w badaniu przedstawia tabela 1.

W dalszej analizie miasto Koszalin oraz powiat koszaliński będą przedstawiane pod nazwą Koszalin.

Tabela 1. Liczba respondentów biorących udział w badaniu w podziale na powiaty województwa zachodniopomorskiego

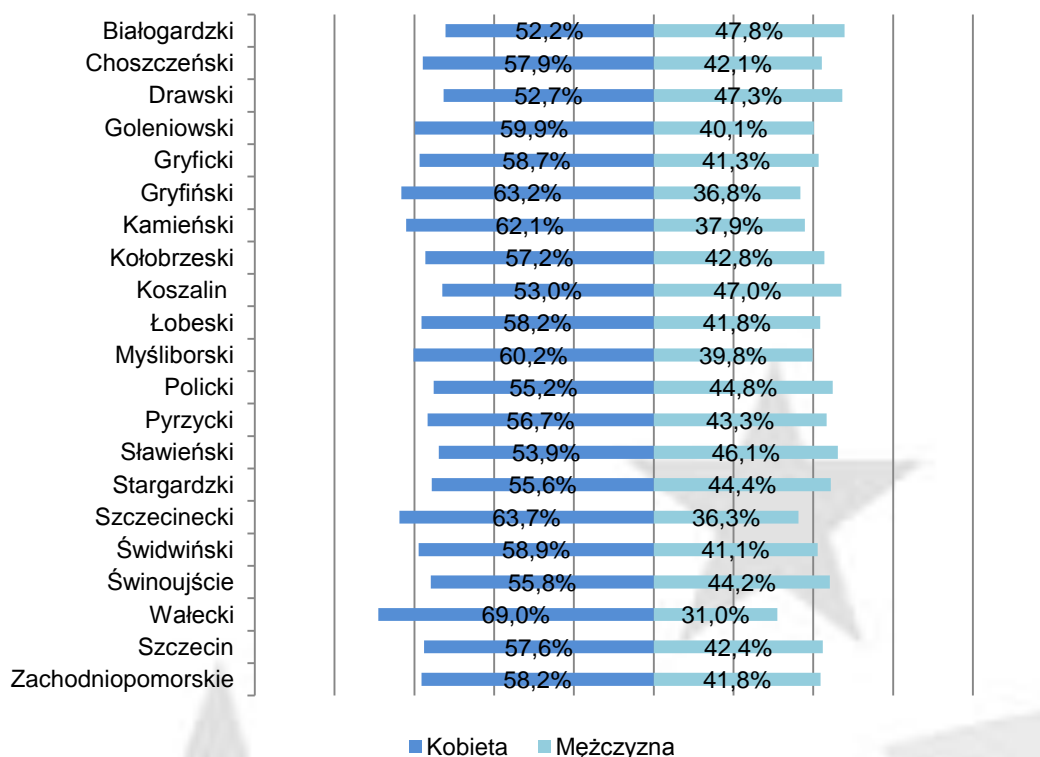
Powiat	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym:	PRÓBA	Liczba zrealizowanych ankiet
		kobiety		
Białogardzki	4 285	2 088	302	301
Choszczeński	3 500	1 876	291	292
Drawski	4 344	2 210	355	393
Goleniowski	3 412	1 943	347	350
Gryficki	3 616	1 776	349	363
Gryfiński	4 525	2 532	356	420
Kamieński	2 663	1 372	337	395
Kołobrzeski	2 515	1 239	335	333
M. Koszalin/p. koszaliński	4 560	2 370	371	371
Łobeski	2 834	1 532	340	342
Myśliborski	3 293	1 771	346	387
Policki	2 919	1 687	341	342
Pyrzycki	2 966	1 634	342	344
Sławieński	3 759	1 742	349	324
Stargardzki	6 432	3 519	364	368
Szczecinecki	6 332	3 566	364	364
Świdwiński	3 381	1 798	347	359

M. Świnoujście	839	397	265	266
Wałecki	2 881	1 696	341	342
M. Szczecin	16 839	8 421	377	390
Zachodniopomorskie	91 032	47 643	6 819	7046

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania ankietowego (2014)

Spośród wszystkich zbadanych osób 58,2% stanowiły kobiety, natomiast 41,8% mężczyźni (Wykres 1). Największy odsetek kobiet uczestniczących w badaniu odnotowano w powiecie wałeckim (69,0%), zaś mężczyźni najliczniej reprezentowali powiat białogardzki (47,8%), drawski (47,3%) oraz miasto Koszalin i powiat koszaliński (47,0%). Z analizy danych dotyczących miejsca zamieszkania respondentów wynika, iż 58,7% stanowiły osoby zamieszkujące miasta. Udział bezrobotnych z terenów wiejskich kształtował się na poziomie 41,3%.

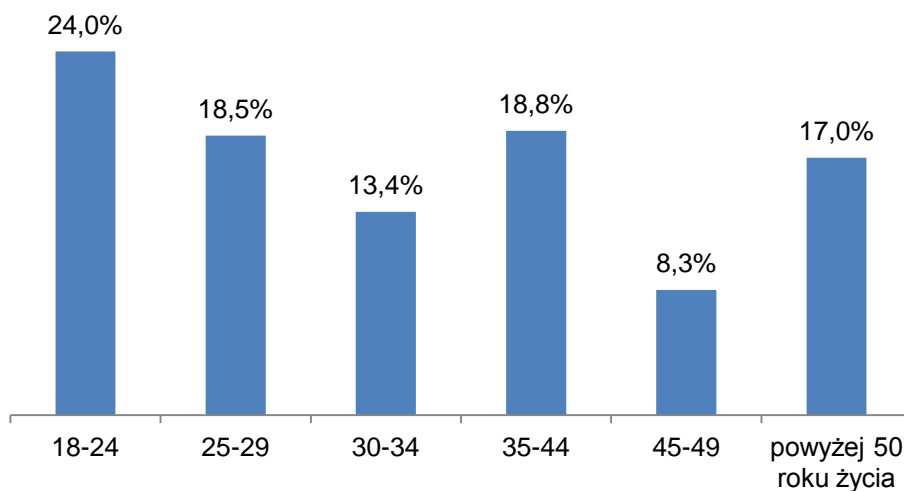
Wykres 1. Płeć respondentów w podziale na powiaty województwa zachodniopomorskiego (N=7021)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Najliczniej reprezentowaną grupą wiekową wśród badanych bezrobotnych, były osoby w wieku 18-24 lata – 24,0%. Najmniejszy odsetek stanowiły osoby należące do kategorii wiekowej 45-99 lat – 8,3%. W badaniu zdecydowanie częściej brały udział osoby młode, udział respondentów do 30 roku życia wyniósł 42,5%. Osoby powyżej 50 lat, stanowiły 17,0% wszystkich badanych w województwie zachodniopomorskim.

Wykres 2. Wiek respondentów biorących udział w badaniu (N=7013)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Najwyższy odsetek młodych osób do 30 roku życia, biorących udział w badaniu wystąpił w powiecie drawskim – 61,5%, zaś najniższy w m. Świnoujście – 33,2%. Udział osób powyżej 50 lat najwyższy był w powiecie gryfińskim – 29,4%, natomiast najmniej respondentów w tej grupie wiekowej odnotowano w powiecie łobeskim – 8,8%.

Tabela 2. Wiek respondentów biorących udział w badaniu w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego (N=7013)

Powiat	18-24	25-29	30-34	35-44	45-49	Powyżej 50 roku życia
Białogardzki	20,5%	16,8%	15,4%	21,1%	8,4%	17,8%
Choszczeński	27,4%	17,5%	15,4%	22,3%	7,2%	10,3%

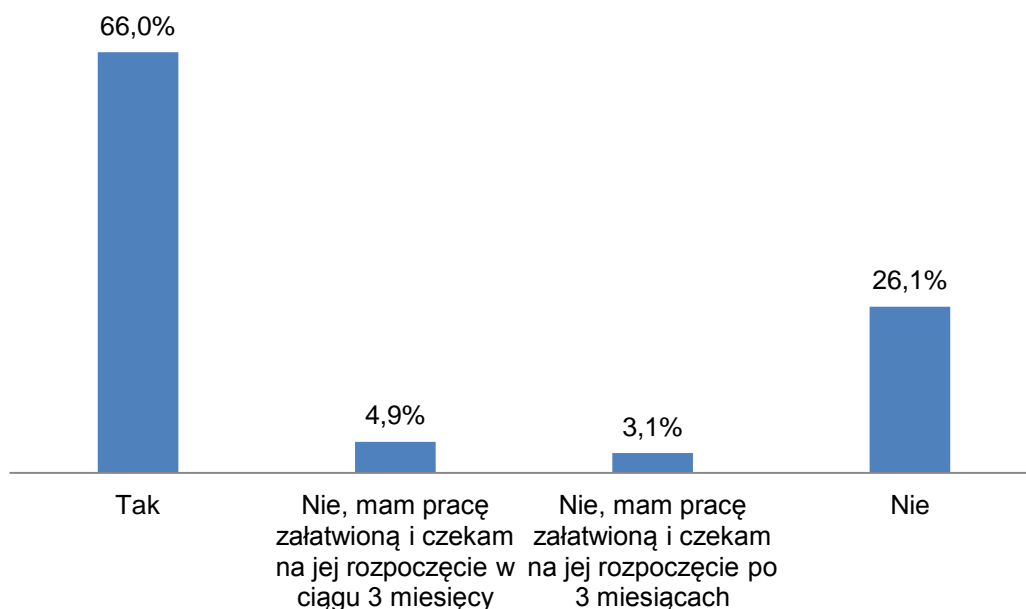
Drawski	37,5%	24,0%	9,4%	14,8%	3,3%	11,0%
Goleniowski	23,8%	15,8%	15,5%	19,8%	11,7%	13,5%
Gryficki	25,7%	18,7%	10,6%	19,0%	9,2%	16,8%
Gryfiński	33,2%	16,5%	7,2%	10,3%	3,6%	29,4%
Kamieński	20,9%	18,1%	12,5%	18,6%	9,9%	19,9%
Kołobrzeski	22,0%	19,0%	14,5%	19,9%	6,9%	17,8%
Koszalin	24,3%	19,4%	14,3%	18,6%	9,4%	14,0%
Łobeski	26,2%	17,4%	17,1%	21,8%	8,8%	8,8%
Mysłiborski	28,0%	20,7%	10,4%	17,4%	6,7%	16,8%
Policki	20,3%	15,3%	15,6%	20,9%	7,9%	20,0%
Pyrzycki	19,5%	16,0%	17,7%	21,8%	11,0%	14,0%
Stawieński	21,4%	16,8%	14,9%	21,1%	6,2%	19,6%
Stargardzki	24,1%	22,7%	12,3%	15,3%	7,9%	17,5%
Szczecinecki	27,6%	14,8%	14,5%	22,3%	7,2%	13,6%
Świdwiński	24,3%	17,3%	13,7%	20,4%	6,7%	17,6%
Świnoujście	14,3%	18,9%	12,8%	17,4%	16,6%	20,0%
Wałecki	17,8%	16,4%	12,3%	18,1%	15,2%	20,2%
Szczecin	16,2%	25,4%	15,4%	18,5%	4,9%	19,5%

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Szanse i bariery związane ze znalezieniem zatrudnienia przez osoby bezrobotne

W celu sprawdzenia, czy bezrobotni wykazują się jakąkolwiek aktywnością na rynku pracy, zapytano się czy w okresie ostatnich czterech tygodni poszukiwali pracy. Większość ankietowanych (66,0%) odpowiedziało na to pytanie twierdząco. Natomiast co czwarty bezrobotny nie poszukiwał pracy w analizowanym okresie. Niewielki odsetek respondentów czeka na rozpoczęcie pracy w ciągu najbliższych trzech miesięcy (4,9%) lub po trzech miesiącach (3,1%).

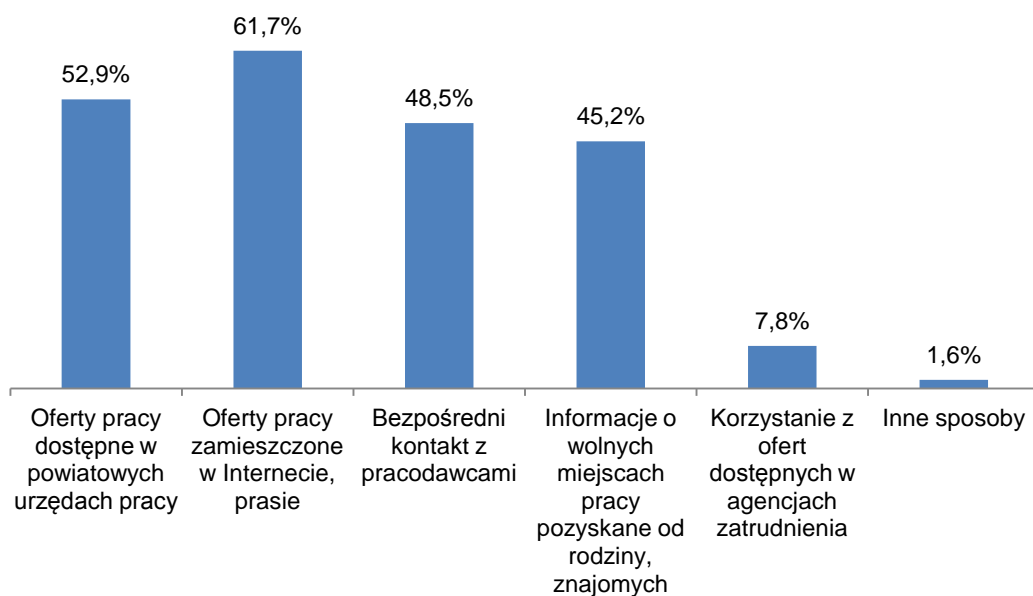
Wykres 3. Poszukiwanie pracy przez respondentów w okresie ostatnich 4 tygodni (N=6659)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

W odniesieniu do stosowania różnych metod poszukiwania pracy, 61,7% respondentów korzysta z ofert pracy zamieszczonych w Internecie, prasie. Kolejnym popularnym sposobem poszukiwania wolnych miejsc pracy jest przeglądanie ofert dostępnych w powiatowych urzędach pracy (52,9%). Wśród innych metod poszukiwania zatrudnienia dominowała odpowiedź, iż osoby bezrobotne poszukiwały pracy poprzez bezpośredni kontakt z pracodawcami (48,5%) oraz korzystali z informacji o wolnych miejscach pracy uzyskanych od rodziny, znajomych – 45,2%. Najmniej popularnym sposobem poszukiwania pracy, według badanych bezrobotnych, okazało się korzystanie z ofert dostępnych w agencjach zatrudnienia – 7,8% wskazań.

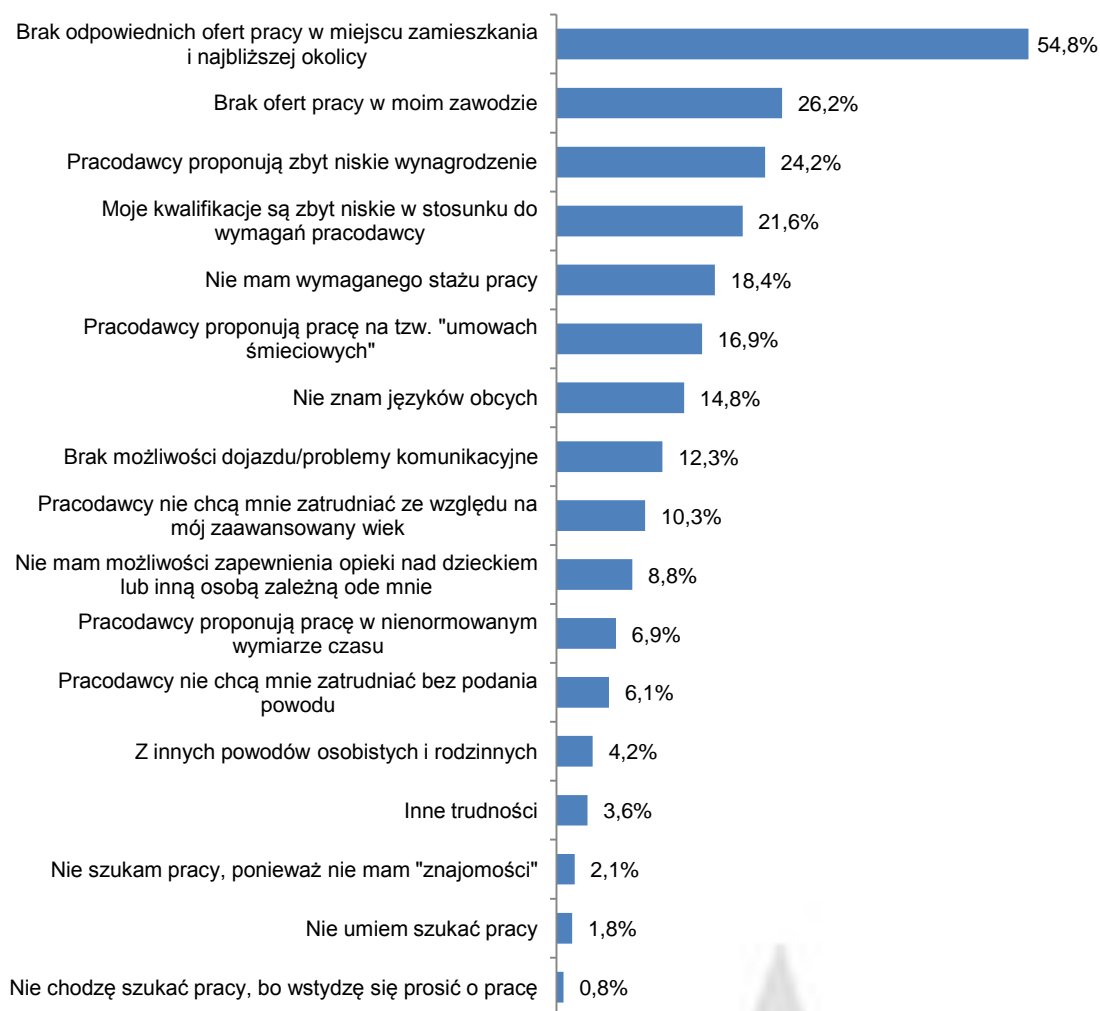
Wykres 4. Sposoby poszukiwania pracy przez respondentów w województwie zachodniopomorskim (N=6495)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Największą barierą utrudniającą znalezienie zatrudnienia jest brak odpowiednich ofert w miejscu zamieszkania i najbliższej okolicy, odpowiedzi takiej udzieliło 54,8% respondentów. Kolejnym powodem był brak ofert pracy w moim zawodzie (26,2% wskazań), następnie zbyt niskie wynagrodzenie oferowane przez pracodawców (24,2%). Co piąty ankietowany wskazał, iż czynnikiem stanowiącym przeszkodę w podjęciu zatrudnienia jest posiadanie zbyt niskich kwalifikacji w stosunku do wymagań pracodawcy. Do najrzadziej wymienianych przyczyn utrudniających podjęcie pracy, badani bezrobotni odpowiedzieli, że nie chodzą szukać pracy, ponieważ się wstydzą (0,8%), bądź nie potrafią jej szukać (1,8%) czy też nie szukają pracy, bo nie mają „znajomości” (2,1%).

Wykres 5. Bariery związane ze znalezieniem zatrudnienia przez osoby bezrobotne w województwie zachodniopomorskim (N=6852)

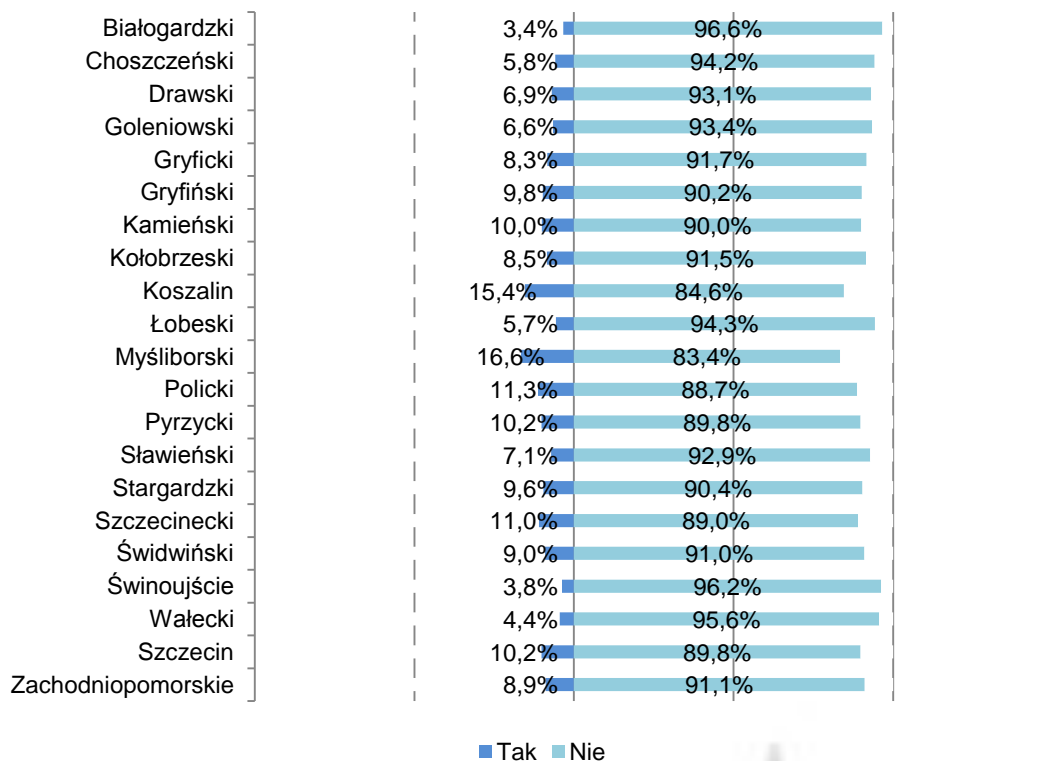
Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Aktywność edukacyjna oraz chęć podnoszenia własnych kwalifikacji

Jednym z podstawowych celów badawczych było określenie aktywności edukacyjnej oraz chęci podnoszenia własnych kwalifikacji przez osoby bezrobotne. Spośród wszystkich osób, które wzięły udział w badaniu, 8,9% przyznało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy brało udział w szkoleniach, kursach lub innych formach kształcenia. Najczęściej aktywni

edukacyjnie byli bezrobotni z Koszalina (15,4%) oraz z powiatu myśliborskiego (16,6%). Wskazania respondentów pokazują, iż osoby bezrobotne niechętnie podnoszą swoje kwalifikacje. Może to mieć związek z wysokimi kosztami szkoleń, bądź też z brakiem odpowiednich kursów, na które mogliby uczęszczać ankietowani.

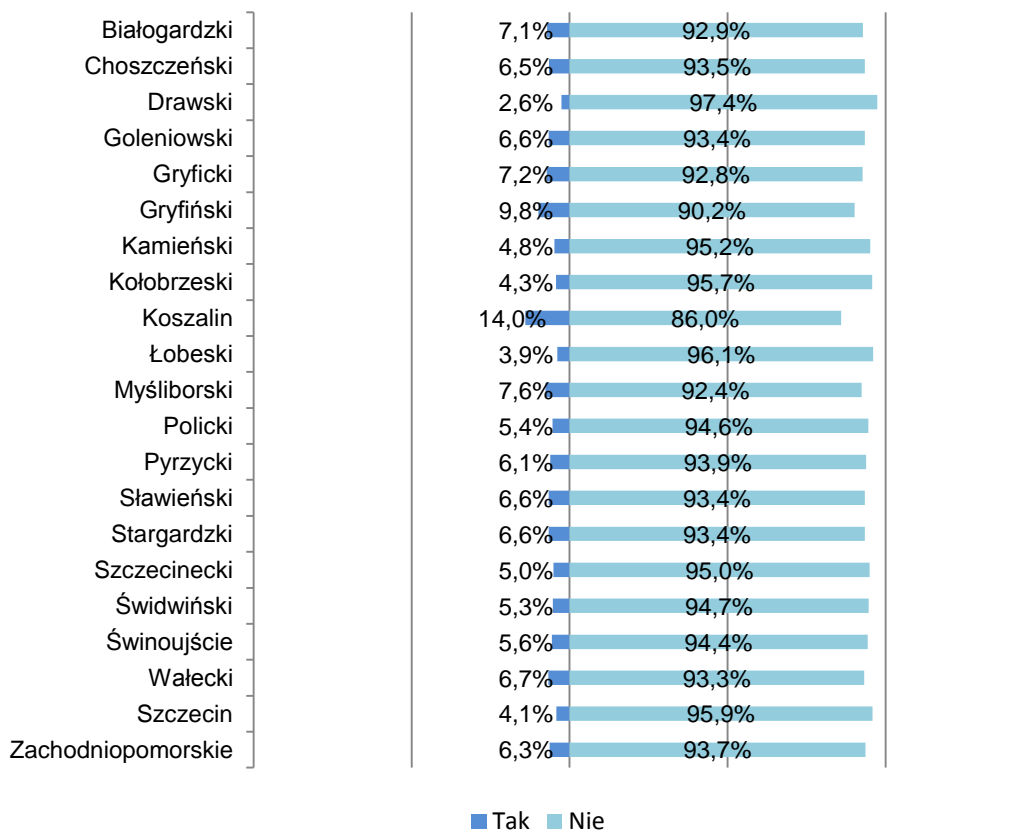
Wykres 6. Aktywność respondentów w kształceniu pozaszkolnym (N=6797)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Również rzadko respondenci uczestniczyli w szkoleniach finansowanych ze środków publicznych. W ciągu ostatnich 4 tygodni tylko 6,3% badanych bezrobotnych brało udział w takich szkoleniach, z czego największy odsetek pozytywnych odpowiedzi dotyczył miasta Koszalin i powiatu koszalińskiego (14,0%). Potwierdza to słabą aktywność edukacyjną zarejestrowanych osób w powiatowych urzędach pracy.

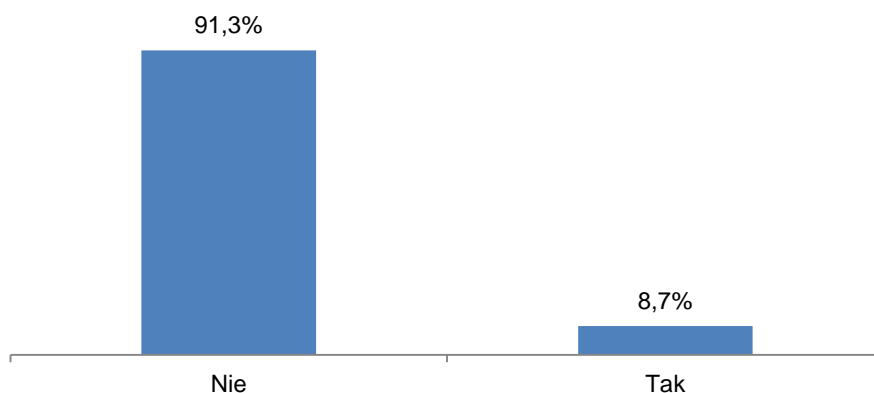
Wykres 7. Uczestnictwo respondentów w szkoleniach finansowanych ze środków publicznych (np. z urzędu pracy, ośrodka pomocy społecznej, gminy, projektów unijnych, itp.) w ciągu ostatnich 4 tygodni (N=6983)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Niewielki jest także odsetek osób bezrobotnych kontynuujących kształcenie w systemie niestacjonarnym. Pozytywnej odpowiedzi udzieliło 8,7% respondentów. W tym przypadku może mieć to również związek z dość wysokimi kosztami kształcenia w systemie zaocznym czy wieczorowym. Istotny jest także dostęp do tego rodzaju edukacji. O ile jeszcze w większych miejscowościach znaleźć można szkoły oferujące kształcenie w taki sposób, o tyle w mniejszych miejscowościach jest to rzadziej spotykane. Coraz więcej uczelni wyższych zamyka swoje ośrodki zamiejscowe, z uwagi na coroczną malejącą ilość osób chętnych do podjęcia nauki.

Wykres 8. Kształcenie w systemie niestacjonarnym (studia I lub II stopnia, szkoła policealna lub średnia – zaocznie lub wieczorowo) respondentów (N=6839)

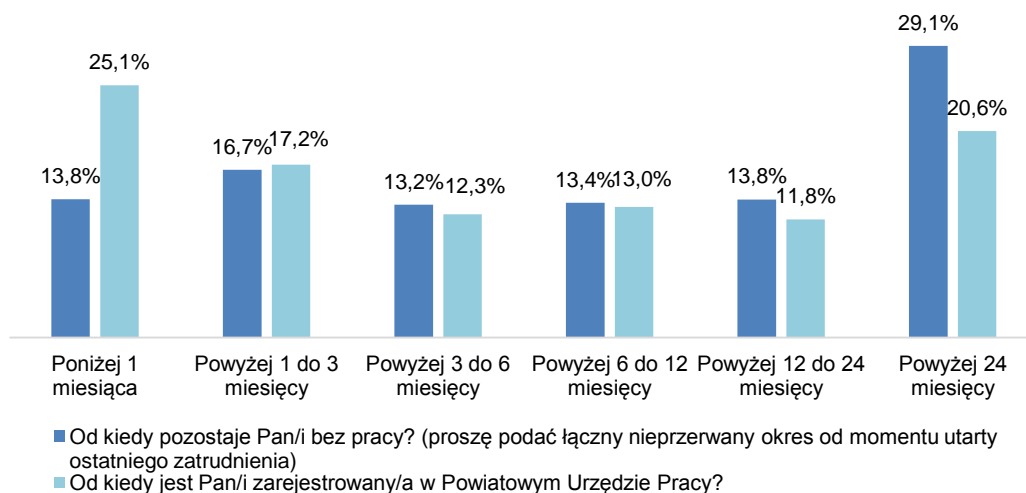
Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Przyczyny i skutki utraty oraz uwarunkowania pozostawania bez pracy

Pod względem czasu pozostawania bez pracy od momentu ostatniej rejestracji w urzędzie pracy, najliczniejszą populację stanowili bezrobotni zarejestrowani poniżej jednego miesiąca – 25,1% ogółu respondentów. Kolejną grupę stanowiły osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy – 20,6%. Najmniejszy odsetek dotyczył osób, będących w rejestrach powiatowych urzędów pracy od roku do 2 lat – 11,8%. Konfrontując okres rejestracji respondentów w powiatowym urzędzie pracy z długością pozostawania bez zatrudnienia, zauważyć można, iż najdłużej bez pracy (powyżej 24 miesięcy) pozostają osoby długotrwale bezrobotne, tj. 29,1%. Zatem widoczny jest wyższy odsetek osób biorących udział w badaniu (o 8,5 punktów procentowych), którzy od dłuższego czasu borykają się z problemem znalezienia zatrudnienia, aniżeli osób faktycznie pozostających w rejestrach powiatowych urzędów pracy powyżej dwóch lat. Można to tłumaczyć m. in. tym, że nie wszystkie osoby w momencie utraty pracy, zgłaszały się do PUP-ów. Z kolei, w przypadku bezrobotnych, pozostających bez pracy poniżej miesiąca sytuacja jest odwrotna. Udział respondentów, pozostających bez zatrudnienia krócej niż miesiąc, jest niższy od udziału bezrobotnych, będących w rejestrach powiatowych urzędów pracy w tym okresie o 11,3 punkty procentowe. Oznacza to, że w przypadku krótkiego okresu rejestracji w PUP, część

respondentów nie posiada żadnego doświadczenia zawodowego. Można domniemywać, że osoby te, to głównie młodzi bezrobotni, którzy zakończyli edukację.

Wykres 9. Okres rejestracji w powiatowym urzędzie pracy, a długość pozostawania bez pracy respondentów w województwie zachodniopomorskim (N=6850)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Główną przyczyną utraty zatrudnienia przez respondentów jest zakończenie pracy na czas określony, dorywczej lub sezonowej (33,7% wskazań). Posiadanie statusu osoby bezrobotnej wiąże się również z likwidacją zakładu pracy lub stanowiska (22,0%). Coraz więcej respondentów jako przyczynę utraty zatrudnienia podaje opiekę nad dziećmi (11,5%). W porównaniu do badania z 2011 roku, odsetek osób zaznaczających tę odpowiedź wzrósł o 7,0 punktów procentowych. Głównym powodem tego stanu rzeczy jest prawdopodobnie ograniczony dostęp do publicznych instytucji opieki nad dzieckiem, a przede wszystkim żłobków, co powoduje, że osoby mające małe dzieci rezygnują z pracy zawodowej na rzecz opieki nad potomstwem. Najrzadziej wymienianą przyczyną utraty pracy jest podjęcie nauki, szkolenia oraz opieka nad innymi osobami tego wymagającymi (w obu przypadkach 2,4% odpowiedzi), a także nie otrzymanie pracy po zwolnieniu z zakładu karnego (1,7%).

Wykres 10. Przyczyny utraty pracy przez respondentów (N=6044)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Większość badanych bezrobotnych, jako główny powód rejestracji w powiatowym urzędzie pracy, wskazało chęć uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego (70,4%). Problem ten dotyczy nie tylko województwa zachodniopomorskiego, ale także całej Polski. Znaczna część tych bezrobotnych prawdopodobnie podejmuje pracę w szarej strefie, a do urzędu przychodzi tylko po pieczętkę. Niespełna połowa respondentów zarejestrowała się w celu skorzystania ze szkoleń, kursów (47,9%) oraz pośrednictwa pracy / ofert pracy (44,5%). Co trzeci ankietowany, jako przyczynę rejestracji podał możliwość skorzystania z poradnictwa zawodowego oraz informacji zawodowej, a także skorzystanie ze stażu. Niewielki odsetek badanych zainteresowany był możliwością uzyskania dofinansowania dla rozpoczęcia działalności gospodarczej (12,1%) oraz skorzystania z prac interwencyjnych i robót publicznych (12,2%).

Wykres 11. Powody rejestracji w powiatowym urzędzie pracy przez respondentów (N=6693)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Najczęściej badane osoby zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy, korzystały ze staży (36,1%) oraz z krajowego pośrednictwa pracy (29,6%). Co czwarty ankietowany uczęszczał na szkolenia, a 21% bezrobotnych korzystało z poradnictwa zawodowego. Najniższy odsetek badanych otrzymało grant na telepracę (0,2%) oraz bon na zasiedlenie (0,3%).

Wykres 12. Formy wsparcia świadczone przez powiatowe urzędy pracy, z których skorzystali respondenci (N=4759)

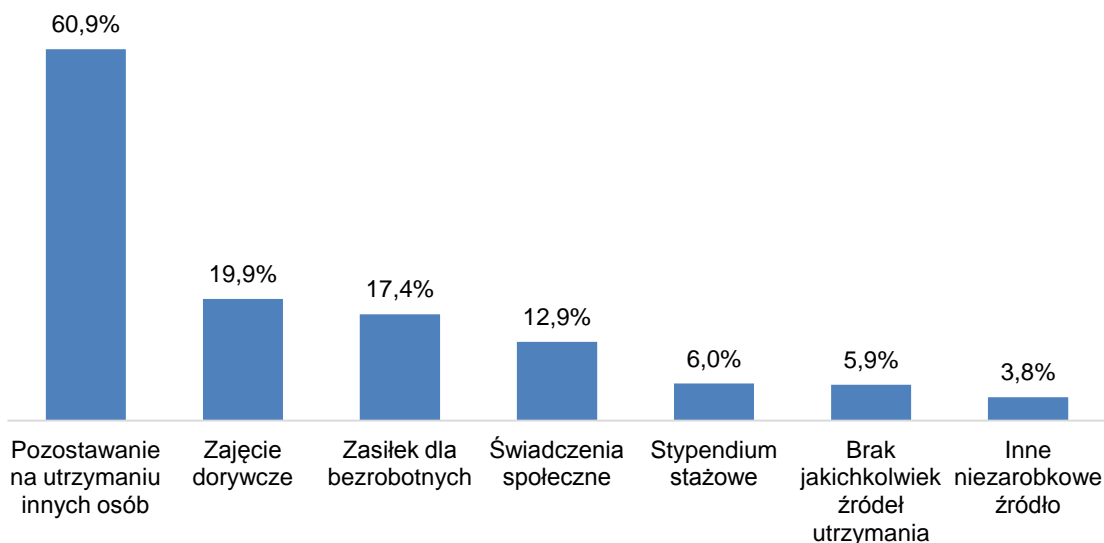

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Respondenci biorący udział w badaniu najczęściej deklarowali, iż pozostają na utrzymaniu innych osób (60,9%). Głównym źródłem dochodu dla 19,9% ankietowanych są zajęcia dorywcze. Porównując ten wynik do badania z 2011 r., zauważamy wzrost odsetka osób deklarujących to źródło utrzymania jako główne o 8,1 punktów procentowych. Prawdopodobnie bezrobotni coraz częściej korzystają z pracy w tzw. „szarej strefie”. Zasiłek dla bezrobotnych otrzymało 17,4% badanych. Brak jakichkolwiek źródeł utrzymania wskazało 5,9% respondentów. Jest to o 5,9 punktów procentowych mniej wskazań niż

w badaniu z 2011 r. Najmniejszy odsetek osób biorących udział w badaniu odpowiedziało, iż utrzymuje się z innego niezarobkowego źródła (3,8%).

Wykres 13. Źródła utrzymania respondentów (N=6860)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Postawy wobec różnych form zatrudnienia

Obecnie na rynku pracy coraz częściej stosuje się alternatywne formy zatrudnienia. W badaniu postanowiono zapytać się respondentów, których form zatrudnienia nie biorą pod uwagę w planach związanych z podjęciem pracy. Okazuje się, że badani niechętnie zatrudniliby się w telepracy (62,1%). Być może wynika to głównie z faktu, iż osobom bezrobotnym telepraca kojarzy się głównie z pracą przez telefon. Zgodnie z art. 67⁵ § 1 Kodeksu pracy telepraca jest pracą, która może być wykonywana regularnie poza zakładem pracy, z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu przepisów o świadczeniu usług drogą elektroniczną.¹ A więc jest to praca zdalna, poza biurem firmy, najczęściej wykonywana w domu, odpowiednia dla osób opiekujących się dziećmi, innymi osobami tego wymagającymi, czy też dojeżdżającymi z daleka albo dla osób

¹ isap.sejm.gov.pl, dostęp 03.11.2015 r.

niepełnosprawnych. Kolejną formą zatrudnienia, która budzi niechęć wśród bezrobotnych to umowa o dzieło (48,9%), a także praca na własny rachunek (41,8%). Badane osoby wykazują się zatem niską przedsiębiorczością. Najmniej uciążliwą formą zatrudnienia, według respondentów, jest praca w niepełnym wymiarze czasu pracy (28,8%) oraz praca w pełnym wymiarze czasu pracy (29,9%). Oznacza to, że blisko co trzeci bezrobotny nie jest w ogóle zainteresowany pracą na etacie. W obecnej sytuacji na rynku pracy, jest to raczej niespotykane, wręcz wiele osób chciałoby pracować na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie mniej jednak, takiego stanu rzeczy można się upatrywać w niskich wynagrodzeniach proponowanych przez pracodawców. To powoduje, że osobom bezrobotnym nie opłaca się podjąć zatrudnienia.

Wykres 14. Formy zatrudnienia, których badani respondenci nie biorą pod uwagę w planach związanych z podjęciem zatrudnienia (N=6298)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Analizując formy zatrudnienia, których badani respondenci nie biorą pod uwagę w planach związanych z podjęciem zatrudnienia, warto również przedstawić czynniki, którymi kierują się przy wyborze oferty pracy. Otóż 66,0% badanych kieruje się przede wszystkim wysokością zarobków. Niewiele mniej, bo 60,4% ankietowanych bierze pod uwagę

odległość miejsca pracy od miejsca zamieszkania. Najmniej istotnym czynnikiem przy wyborze oferty jest możliwość awansu i kariery (21,4% wskazań).

Wykres 15. Czynniki, którymi kierują się respondenci przy wyborze oferty pracy (N=6874)

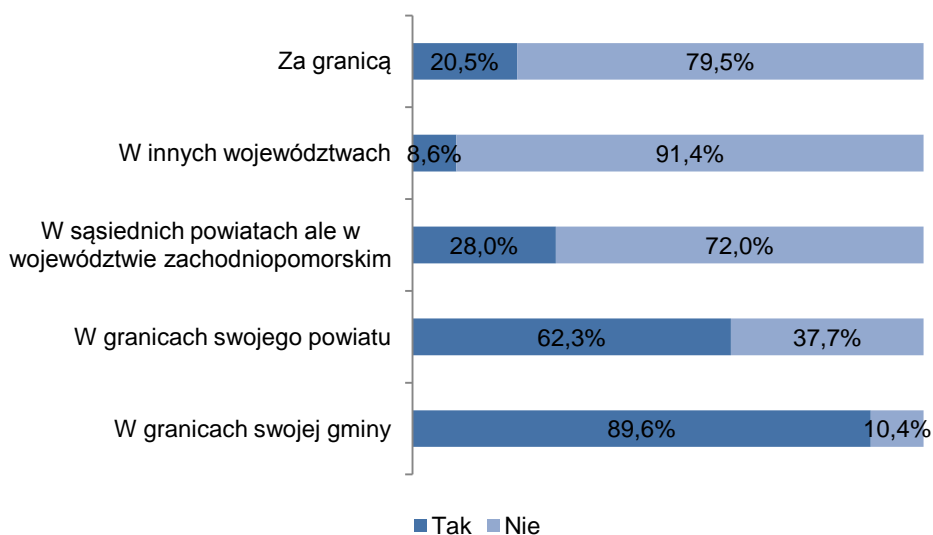

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Uwarunkowania mobilności bezrobotnych

Analizując skłonność respondentów do podjęcia zatrudnienia poza swoim miejscem zamieszkania, zdecydowana większość (89,6%) zadeklarowała możliwość podjęcia pracy w granicach swojej gminy. Ponad połowa badanych uznała, że mogłaby pracować w granicach swojego powiatu. Na zatrudnienie się poza granicami kraju zdecydowałoby się 20,5% ankietowanych. Natomiast najmniej bezrobotnych skłonnych jest do podjęcia zatrudnienia w innych województwach (8,6%).

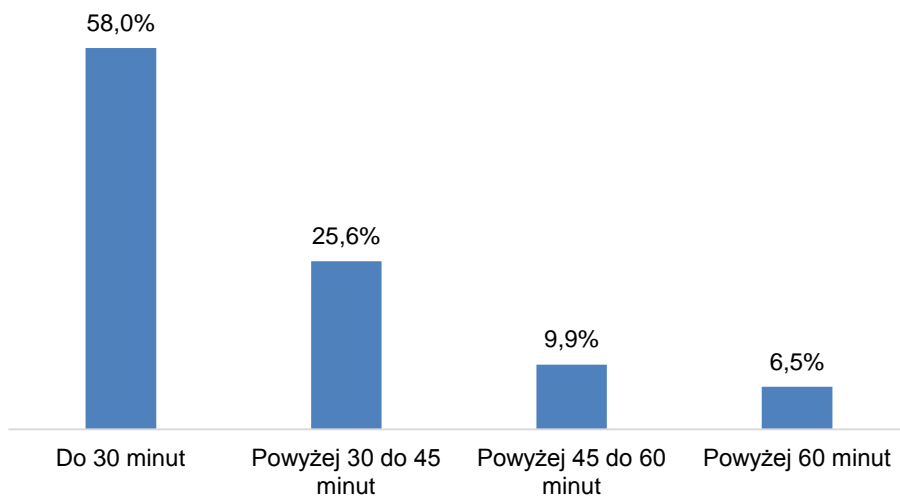
Wykres 16. Skłonność respondentów do podjęcia zatrudnienia poza swoim miejscem zamieszkania (N=6885)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Powyższa analiza pokazała, iż badani bezrobotni raczej nie wykazują się zbyt dużą skłonnością do podejmowania zatrudnienia dalej niż w granicach swojej gminy lub powiatu. Zapytano ich zatem, jak długo byliby skłonni dojeżdżać codziennie do pracy w jedną stronę. Ponad połowa badanych poświęciłaby na ten cel nie więcej niż 30 minut. Co czwarty ankietowany byłby skłonny dojeżdżać do zakładu pracy od 30 do 45 minut. Tylko 6,5% respondentów wskazała, że dojazd do pracy powyżej 60 minut nie sprawiałby im żadnego problemu. Zaznaczone odpowiedzi pokrywają się z wyżej opisaną analizą. Bezrobotni nie są skłonni do podejmowania pracy dalej niż w obrębie własnej gminy, ponadto czas potrzebny na dojazd do pracy w ojej obrębie nie powinien przekroczyć 45 minut.

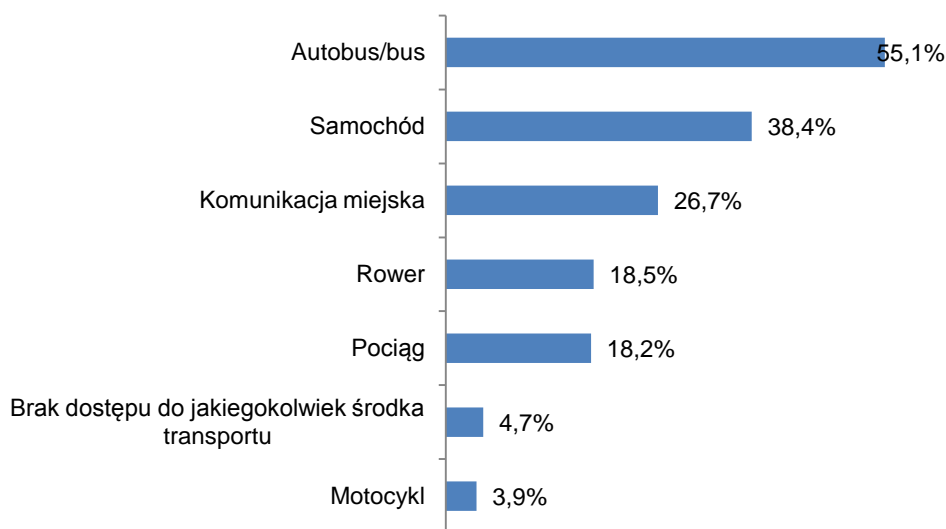
Wykres 17. Czas jaki mogliby poświęcić respondenci na dojazd do pracy w jedną stronę (N=6788)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Decyzja o podjęciu zatrudnienia przez osoby bezrobotne poza miejscem zamieszkania (w granicach gminy, powiatu, tudzież w sąsiednich powiatach) wiąże się z możliwością dojazdu do zakładu pracy. Nieco ponad 50,0% badanych wskazała, że w obrębie ich miejsca zamieszkania kursują autobusy lub busy, którymi mogliby dojechać do pracy. Samochodem do miejsca zatrudnienia mogliby dojechać 38,4% ankietowanych. Na komunikację miejską liczyć może 26,7% badanych bezrobotnych. Na brak dostępu do jakiegokolwiek środka transportu wskazało 4,7% respondentów.

Wykres 18. Dostępność środków transportu w przypadku codziennej konieczności dojazdu do pracy przez respondentów (N=6922)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Analizując dane dotyczące planów związanych z wyjazdem respondentów za granicę w celach zarobkowych w ciągu najbliższych 12 miesięcy, 66,0% ankietowanych odpowiedziało, że nie planuje takiego wyjazdu. Natomiast 14,0% respondentów zamierza to uczynić w bieżącym roku. Takiej ewentualności nie wyklucza również 20,1% osób bezrobotnych. Jedynie 2,0% badanych deklaruje, iż zamierza wyjechać na stałe. Zatem niezbyt obiecująco wygląda gotowość respondentów do podjęcia zatrudnienia nie tylko poza obrębem zamieszkania, ale również poza granicami kraju. Świadczy to o niskiej mobilności zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Wykres 19. Plany respondentów związane z wyjazdem za granicę w celach zarobkowych w ciągu najbliższych 12 miesięcy (N=6955)

Źródło: WUP w Szczecinie, opracowanie własne na podstawie danych z badania (2014).

Podsumowanie

- W badaniu udział wzięło 7046 respondentów, z czego większość stanowiły kobiety (58,2%). Najczęściej były to osoby młode do 30 roku życia (42,5%).
- Ponad 60% badanych wykazywało się aktywnością na rynku pracy, m.in. poprzez przeglądanie ofert zamieszczonych w Internecie i prasie, a także korzystanie z ofert dostępnych w powiatowych urzędach pracy. Za największą barierę utrudniającą znalezienie zatrudnienia respondenci uznali brak odpowiednich ofert w miejscu zamieszkania i najbliższej okolicy.
- Gorzej prezentuje się aktywność edukacyjna badanych bezrobotnych. Tylko 8,9% z nich przyznało się, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy brało udział w szkoleniach, kursach lub innych formach kształcenia. Równie rzadko korzystali także ze szkoleń finansowanych ze środków publicznych. Niska aktywność edukacyjna uwidoczniła się także w odsetku wskazań dotyczących kształcenia się w systemie niestacjonarnym (studia I lub II stopnia, szkoła policealna lub średnia – zaocznie lub wieczorowo). Nauki w takim systemie nie podjęło 93,7% respondentów.

- W przypadku analizy czasu pozostawania w rejestrze osób bezrobotnych, co czwarty badany widnieje w statystykach powiatowych urzędów pracy poniżej miesiąca, natomiast udział osób długotrwale bezrobotnych, zarejestrowanych w PUP powyżej 24 miesięcy wynosi 20,6%. Nieco większy odsetek badanych pozostaje bez pracy powyżej dwóch lat od momentu utraty ostatniego zatrudnienia i kształtuje się na poziomie 29,1%.
- Główną przyczyną utraty zatrudnienia przez respondentów jest zakończenie pracy na czas określony, dorywczej lub sezonowej (33,7% wskazań), ale także likwidacja zakładu pracy lub stanowiska (22,0%). Większość badanych bezrobotnych, jako główny powód rejestracji w powiatowym urzędzie pracy, wskazało chęć uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego (70,4%).
- Jeśli chodzi o formy wsparcia oferowane przez powiatowe urzędy pracy, badane osoby najczęściej korzystały ze staży (36,1%) oraz z krajowego pośrednictwa pracy (29,6%). Jako główne źródło utrzymania, respondenci biorący udział w badaniu najczęściej wskazywali, iż pozostają na utrzymaniu innych osób (60,9%). Z kolei z zajęć dorywczych utrzymuje się co piąty badany bezrobotny.
- Rozpatrując możliwość podjęcia pracy u pracodawcy oferującego alternatywne formy zatrudnienia, respondenci nie biorą pod uwagę telepracy (62,1% wskazań), a także umowy o dzieło (48,9%) i pracy na własny rachunek (41,8%). Głównym czynnikiem, którym kierują się przy wyborze oferty jest wysokość zarobków (66,0%) oraz odległość od miejsca zamieszkania (60,4%).
- Badani bezrobotni charakteryzują się niską mobilnością zawodową. Nie są skłonni do podjęcia zatrudnienia w innych województwach, a także poza granicami kraju. Ponadto czas jaki mogliby przeznaczyć na codzienne dojazdy do pracy, nie powinien przekroczyć 30 minut. Tylko niewielki odsetek osób bezrobotnych gotowa by była poświęcić na ten cel ponad godzinę czasu. Pytając się badanych osób o dostępność środków transportu w przypadku codziennej konieczności dojazdu do pracy, ponad połowa z nich wskazała na autobus/bus. Natomiast samochodem do pracy mogłoby dojeżdżać 38,4% ankietowanych. Niewielki tylko odsetek bezrobotnych nie ma dostępu do jakiegokolwiek środka transportu. O niskiej mobilności badanych świadczą także plany związane z wyjazdem za granicę w celach zarobkowych w ciągu najbliższego roku. Aż 66,0% z nich nie planuje takiego wyjazdu.

Spis wykresów

Wykres 1. Płeć respondentów w podziale na powiaty województwa zachodniopomorskiego (N=7021).....	6
Wykres 2. Wiek respondentów biorących udział w badaniu (N=7013)	7
Wykres 3. Poszukiwanie pracy przez respondentów w okresie ostatnich 4 tygodni (N=6659).....	9
Wykres 4. Sposoby poszukiwania pracy przez respondentów w województwie zachodniopomorskim (N=6495)	10
Wykres 5. Bariery związane ze znalezieniem zatrudnienia przez osoby bezrobotne w województwie zachodniopomorskim (N=6852).....	11
Wykres 6. Aktywność respondentów w kształceniu pozaszkolnym (N=6797)	12
Wykres 7. Uczestnictwo respondentów w szkoleniach finansowanych ze środków publicznych (np. z urzędu pracy, ośrodka pomocy społecznej, gminy, projektów unijnych, itp.) w ciągu ostatnich 4 tygodni (N=6983)	13
Wykres 8. Kształcenie w systemie niestacjonarnym (studia I lub II stopnia, szkoła policealna lub średnia – zaocznie lub wieczorowo) respondentów	14
Wykres 9. Okres rejestracji w powiatowym urzędzie pracy, a długość pozostawania bez pracy respondentów w województwie zachodniopomorskim (N=6850)	15
Wykres 10. Przyczyny utraty pracy przez respondentów (N=6044).....	16
Wykres 11. Powody rejestracji w powiatowym urzędzie pracy przez respondentów	17
Wykres 12. Formy wsparcia świadczone przez powiatowe urzędy pracy, z których skorzystali respondenci (N=4759)	18
Wykres 13. Źródła utrzymania respondentów (N=6860).....	19
Wykres 14. Formy zatrudnienia, których badani respondenci nie biorą pod uwagę w planach związanych z podjęciem zatrudnienia (N=6298).....	20
Wykres 15. Czynniki, którymi kierują się respondenci przy wyborze oferty pracy (N=6874).....	21
Wykres 16. Skłonność respondentów do podjęcia zatrudnienia poza swoim miejscem zamieszkania (N=6885).....	22
Wykres 17. Czas jaki mogliby poświęcić respondenci na dojazd do pracy w jedną stronę (N=6788).....	23
Wykres 18. Dostępność środków transportu w przypadku codziennej konieczności dojazdu do pracy przez respondentów (N=6922)	24
Wykres 19. Plany respondentów związane z wyjazdem za granicę w celach zarobkowych w ciągu najbliższych 12 miesięcy (N=6955).....	25

Spis tabel

Tabela 1. Liczba respondentów biorących udział w badaniu w podziale na powiaty województwa zachodniopomorskiego	5
Tabela 2. Wiek respondentów biorących udział w badaniu w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego (N=7013).....	7